

Skamol A/S
Østergade 58-60
7900 Nykøbing M

VIBORG AMT

Skottenborg 26

Postboks 21 8800 Viborg

Tlf. 8727 1700

Fax 8662 3933

ViborgAmt@vibamt.dk

www.viborgamt.dk

**Ansøgning om tilladelse til indvinding af råstoffer på Fur
Midtø på ejendommene matr. nr. 30ø, m.fl., matr. nr. 32k
m.fl. og matr. nr. 177b, alle Fur Præstegård, Fur.**

Afgørelse.

Viborg amt meddeler herved tilladelse til at indvinde op til 50.000 m³ moler årligt på det areal af ejendommene, der er vist med skravering på vedhæftede kortbilag 1:4.000 og 1:25.000, dateret 28. maj 2004

Afgørelsen er truffet med hjemmel i råstoflovens § 7.

Tilladelsen gælder også som tilladelse i medfør af landbrugslovens § 7 a, stk. 4, jf. Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 808 af 15. december 1989 om administration af landbrugsloven vedr. matr. nr. 135b, 174, 30aa, 176a, 171a, 171b, 172a og 32k, Fur Præstegård, Fur.

Endvidere meddeles tilladelse til at foretage indvinding af moler på ca. ½ ha af arealet, hvor der er registreret/konstateret henholdsvis overdrev/hede.

Denne tilladelse er givet efter naturbeskyttelseslovens § 65, idet der dispenseres fra naturbeskyttelseslovens § 3 (beskyttede naturtyper). Tilladelsen bortfalder automatisk, hvis den ikke er påbegyndt udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Vilkår for indvindingen.

For tilladelsen gælder følgende vilkår efter råstofloven. Vilkårene nre. 8-15 og 20-21 gælder også efter landbrugsloven.

1. Tilladelsen gælder fra den 1. januar 2005 og indtil 31. oktober 2025

J.nr. 8-70-3-783-20-03

Viborg, den 29-10-2004

2. Virksomheden må kun være i drift på hverdage, mandag til fredag kl. 06.00 – 17.00, lørdag kl. 07.00 – 13.00.
3. Støjbidraget fra virksomheden, angivet som det ækvivalente, korregerede lydniveau i dB(A) må ved omliggende beboelser ikke overskride følgende værdier:

Mandag – fredag Kl. 07.00 – 17.00	Mandag – fredag Kl. 06.00 – 07.00	Lørdag Kl. 07.00 – 13.00
55 dB(A).	40 dB(A).	55 dB(A).

Såfremt det skønnes nødvendigt, kan tilsynsmyndigheden kræve foretaget målinger/beregninger af støjniveauet, dog maksimalt 1 gang pr. år, såfremt støjvilkåret er overholdt.

Målingerne/beregningerne skal udføres af en autoriseret måleinstitution, og i overensstemmelse med Miljøstyrelsens Vejledninger nr. 5/1984, 6/1984 og 5/1993 om ekstern støj fra virksomheder.

4. Opbevaring af olie skal finde sted i overensstemmelse med bestemmelserne i Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 829 af 24. oktober 1999 om indretning, etablering og drift af olietanke m.m.
5. Virksomhedens affald (herunder olieaffald) skal opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med bestemmelserne i Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 619 af 27. juni 2000 og gældende affaldsregulativer i Sundsøre Kommune.
6. Fritliggende bunker af støvende materialer og støvende arealer skal om nødvendigt oversprøjtes med støvdæmpende midler eller på anden måde forhindres i at give anledning til støvgener uden for virksomhedens areal.
7. Der må graves til en dybde af 25 m under eksisterende terræn, dog ikke nærmere højeste grundvandsstand end 1 m.
8. Senere etablering af behandlingsanlæg ud over, hvad der er nævnt i ansøgningen, må forelægges amtsrådet til godkendelse.
9. Det påhviler tilladelsens indehaver at tilrettelægge og udføre udnyttelsen, herunder såvel gravearbejdet som materialeoplægning m.v. samt efterbehandlings- og planeringsarbejder efter en af amtsrådet godkendt plan. En plan er vedhæftet denne tilladelse.

Inden der foretages væsentlige ændringer i gravningens tilrettelæggelse, skal der være fremsendt en revideret plan til godkendelse.

10. Indvinderen skal give meddelelse om gravningens påbegyndelse til Amtsrådet og Told- og Skat.
11. Arealet skal umiddelbart efter gravningsarbejdets afslutning ryddes for alle bygninger og installationer samt renses for affald og andet naturen skæmmende.
12. Med mindre der træffes særlige bestemmelser om arealets efterbehandling, skal dette efterbehandles til landbrugsdrift.

Med henblik herpå skal overjord og muld henlægges i depot på indvindingsarealet og tilbageføres de efterbehandlede arealer i et jævnt lag. Overjord og muld må således ikke fjernes fra ejendommen.

Der må ikke på arealet opbevares eller deponeres bygningsaffald eller andet affald.

På ejendommen må der i forbindelse med indvinding af råstoffer, udførelse af efterbehandling og efterfølgende arealanvendelse kun modtages jord til opfyldning udefra, såfremt der er givet særlig dispensation hertil, jf. § 52 i Lov om forurennet jord.

13. I tilfælde af gravning på tilgrænsende ejendomme kan amtsrådet på et hvilket som helst tidspunkt under som efter gravningens afslutning forlange gennemgravning og efterbehandling af skelområdet, således at der ikke står en vold tilbage mellem ejendommene. Eventuelle skelhegn skal genplantes i nyt niveau.
14. Under gravning og fordeling af overjord må skrænterne have sådanne anlæg, at de ikke frembyder fare for udskridning. Efterbehandlingen skal ske i overensstemmelse med planerne i med vedhæftede efterbehandlingsplan. Syd væggen skal efterlades næsten lodret (1:1½), således at de fremgravede profiler med askelagene forbliver synlige. Resten af graven udflades med anlæg 1:2 – 1:5.

Det fremgår endvidere af efterbehandlingsplanen at der omkring "Bispehøjen" udlægges ca. 1,1 ha., som kan udvikle sig til hede/overdrev.

Ved etablering af søer og vandhuller skal der mindst være et anlæg på 1:7 indtil 2 m's dybde.

15. Gravning må ikke foretages nærmere end 5 m mod nabo-ejendomme og udlagte veje, med mindre dette sker som led i sammengravning af skelområde, jf. foranstående vilkår.
16. Efterbehandlings- og planeringsarbejder skal påbegyndes og gennemføres kontinuerligt og så tidligt, som det under hensyn til virksomhedens drift er praktisk muligt og skal være afsluttet inden tilladelsen udløber.
17. Tilladelsens indehaver har pligt til at rette sig efter anvisninger, der meddeles med hensyn til udførelsen af de ovennævnte arbejder af den tilsynsførende, der har ret til når som helst at besigtige arealet.
18. Efterbehandlingsarbejderne kan for brugerens og ejerens regning udføres af det offentlige, hvis de ikke udføres rettidigt eller på behørig måde.
19. Efterbehandlingsarbejderne kan ligeledes udføres af det offentlige for brugerens og ejerens regning, såfremt indvindingen afbrydes og ikke genoptages inden et halvt år, med mindre særlig aftale om en længere frist er truffet med amtsrådet.
20. Såfremt tilladelsen inddrages i medfør af råstoflovens § 11, indtræder efterbehandlingsforpligtelserne omgående.
21. For opfyldelsen af foranstående vilkår stiller tilladelsens indehaver over for amtsrådet en sikkerhed i form af garanti fra pengeinstitut på kr. 500.000,00 kr. Sikkerhedens størrelse vil i lighed med praksis for molerindvinding blive reguleret en gang årligt. Sikkerhedsstillelsen vil ikke blive frigivet af amtsrådet, førend forannævnte efterbehandlingsarbejder er tilendebragt og godkendt. Såfremt foranstående praksis ophører, vil følgende være gældende:
Garantien skal være udformet således, at denne årligt indeksreguleres pr. 1. april efter Danmarks Statistiks reguleringsindeks for jordarbejder. Garantien reguleres efter det foregående års december-indeks. Det samlede indeks pr. december 2003 udgør 129,75 (1995=100).

Sikkerhedens størrelse er fastlagt ud fra, at der ikke anvendes mere end 10 ha til løbende råstofindvinding, og at resten af indvindingsarealet enten anvendes landbrugs-

mæssigt eller er efterbehandlet. Såfremt der anvendes et større eller mindre areal, kan spørgsmålet om sikkerhedens størrelse revurderes.

22. Tilladelsen giver ikke ret til at begynde indvindingen, før den krævede sikkerhed er stillet.

En deklaration indeholdende de i punkt 11-20 nævnte vilkår for efterbehandling vil efter klagefristens udløb blive tinglyst på ejendommene. Deklarationen skal i henhold til råstofloven tinglyses for ejers regning.

Sagens behandling.

Oplysninger.

Det fremgår af sagen,

at ansøgeren er Skamol A/S,

at ejendommen er en landbrugsejendom for så vidt angår matr. nr. 135b, 174, 30aa, 176a, 171a, 171b, 172a og 32k,

at ejendommene tilhører henholdsvis Skamol A/S (matr. nr. 30ø, 38e, 38f, 177a, 178a og 171), Knud Christensen (matr. nr. 135b, 174, 30aa, 176a, 171a, 171b, 172a og 32k) og Johannes Muldvad (matr. nr. 177b),

at der søges om tilladelse til at indvinde moler,

at muldlagets tykkelse er ca. ½ m,

at overjorden består af moræneler/ubrugbart moler i varierende (1-8 m) tykkelse,

at terrænkoten er varierende, men hovedsagelig beliggende i 60-70 m,

at koten for grundvandsspejlet er 25 m,

at den planlagte gravedybde er 25 m,

at indvindingen er planlagt påbegyndt i 2005

at indvindingen forventes afsluttet inden 2025

at den årlige produktion udgør ca. 50.000 m³

at det ansøgte indvindingsområde udgør ca. 15 ha,

- at materialerne skal anvendes til teknisk isolering - molersten,
- at der til indvindingen ønskes anvendt en gravemaskine, gum-mihjulslæsser samt lastvogne,
- at sortering, behandling m.v. sker på Skamols A/S nærliggende molerværk på Midtøen, hvortil det køres på lastbiler,
- at der ikke forventes støv- og støjgener,
- at afstand til nærmeste beboelse vil være ca. 100 m,
- at til- og frakørsel fra molerfeltet på Fur Midtø i en periode sker – som den har gjort i mange år - ad Rødstensvej, et kort stykke ad Bette Jensesvej og derfra direkte til fabrikken – en strækning på ca. 1200 m.

Transporten af moler fra de ansøgte nye gravearealer vil ske dels via Rødstensvej dels via markvejen der munder ud overfor Blegagervej og dels – for den østlige del af graveområdets vedkommende – via Langstedvej. Den gennemsnitlige transportvejlængde vil stadig være ca. 1200 m, dog med en beske-den forøgelse på ca. 400 m, når det gælder transporten fra den østlige del af graveområdet.

- at råstofgravens driftstider ønskes som mandag til fredag kl. 06.00 – 17.00 og lørdag kl. 06.00 –14.00.
- at arealet efter endt indvinding vil være til primært rekreativt formål,
- at arealet er udlagt i regionplanen som råstofindvindingsområde
- at arealet delvist er udlagt i regionplanen som råstofindvindingsområde.

Udtalelser i sagen.

Ansøgningen har været forelagt Sundsøre Kommune og Jordbrugskommissionen til udtalelse.

Sundsøre kommune meddeler i brev af 17. februar 2004 følgende:

”I forlængelse af det offentlige møde på Fur Færgekro i januar har ovennævnte sag været behandlet i Økonomi- og planlægningsudvalget.

Udvalget kan anbefale, at der arbejdes videre med tilvejebringelsen af et forslag til regionplantillæg, og kan samtidig anbefale, at det bliver området på Fur Midtø. Der har første prioritet."

Jordbrugskommissionen for Viborg Amt udtaler ved brev af 20. november 2003, *"at man ingen bemærkninger har til det ansøgte."*

Begrundelse for tilladelse efter Naturbeskyttelsesloven.

Ansøgningen berører i det væsentlige tidligere gennemgravede ikke efterbehandlede arealer samt mod syd arealer i landbrugsmæssig omdrift.

Råstofindvindingen sker delvis på basis af en anmeldt rettighed.

Amtsrådet har den 8. oktober 2004 vedtaget Tillæg nr. 78 til Regionplan 2000-2012 Fortsat indvinding af moler på Fur Midtø. Det fremgår af teksten i regionplantillægget, at amtsrådet finder, at der i forbindelse med den konkrete gravetilladelse kan meddeles dispensation i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

Amtet har i 1993 registreret et overdrevsareal i den nordlige del af området. Overdrevsområdet omfatter en større sydvendt skrænt og en dalbund, som ligger udenfor det omhandlede graveområde samt en mindre nordvendt skrænt under tilgroning inden for området. Overdrevet blev beskrevet som mindre artsrigt med spredte tjørn. Det gælder stadig. Den nordvendte skrænt går mod syd over i et mindre hedeareal, som ikke hidtil har været registreret som § 3 areal. Den nordvendte skrænt og hedearealet (i alt ca. 0,5 ha) ønskes gennemgravet. Dette kan kun ske med amtsrådets dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Området er særligt beskyttelsesområde jf. regionplanens retningslinje 20. Her gælder, at naturværdierne og de kulturhistoriske og landskabelige værdier skal beskyttes. Beskyttelseshensynet skal gå forud for andre interesser. Indgreb, der ændrer arealer i naturtilstand, må ikke finde sted, medmindre det samlede resultatet bliver forbedrede levevilkår for det naturlige dyre og planteliv, eller forbedrede muligheder for landskabelige oplevelser kan opveje indgrebet.

På grund af terrænforhold og den dybe gravning vil en hensigtsmæssig udnyttelse af molerforekomsterne være umulig, såfremt de beskyttede naturarealer ikke kan gennemgraves.

På grund af forhistorien, molerets sjældenhed, vilkåret om udlæg af mindst en ha. til hede/overdrev og idet der efter udnyttelsen overgår betydeligt større landbrugsarealer til arealer i naturlig udvikling til rekreative formål finder Amtsrådet det efter omstændighederne acceptabelt at dispensere fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Flere detaljer om udgravningen og efterbehandlingen kan ses vedhæftede efterbehandlingsplan samt i VVM-redegørelse.

Bemærkninger.

Nærværende afgørelse er baseret på et godkendt regionplantillæg for området (Tillæg nr. 78 til Regionplan 2000-2012 om fortsat indvinding af moler på Fur Midtø). Dette tillæg er endelig godkendt af Viborg Amtsråd på møde den 8. oktober 2004. Videre er tilladelsen delvist baseret på en såkaldt ”anmeldt ret-tighed”.

En tilladelse gives normalt for indtil 10 år, jf. råstoflovens § 9, stk 1. I særlige tilfælde kan en tilladelse gives for en længere pe-riode. I denne sag har Amtsrådet vurderet, at ansøgeren (Skamol A/S) har så betydelige investeringer i forarbejdningsevirsomhe-den, at dette kan begrunde, at virksomheden er sikret forsynin-ger i en længere periode end 10 år. Derfor har Amtsrådet valgt at efterkomme virksomhedens ønske om en tilladelse gældende til 2025, hvor molerforekomsten også vurderes at være udtømt.

Opmærksomheden henledes på museumslovens § 27 og § 29, hvorefter fund af henholdsvis fortidsminder og usædvanlige na-turhistoriske genstande gør, at arbejdet straks skal standses og anmeldes til det lokale kulturhistoriske-/arkæologiske museum. Fur Museum kan kontaktes i sådanne tilfælde.

En tilladelse efter råstofloven fortrænger ikke private rettighe-der, som f.eks. udlagte private veje, ledningsservitutter og ma-stedeklarationer.

Ved kørsel på private fællesveje henstilles det, at vejen holdes i en sådan stand, at den uden problemer kan benyttes af de øvrige vejberettigede. Der henvises i øvrigt til privatvejslovens be-stemmelser.

Generelle bestemmelser.

Resultater af boring m.v. efter råstoffer i jorden skal inden 3 måneder efter udførelsen indberettes til GEUS (Geologiske Un-dersøgelser) på særlige skemaer, som fås hos amtsrådet.

Der skal årligt til Danmarks Statistik (via Amtsrådet) gives oplysninger om indvindingsvirksomheden, bl.a. om art og mængde af de forekomster, der indvindes, og om anvendelsen heraf, ligeledes på særlige skemaer, som vil blive tilsendt indvinderen.

En tilladelse, der er meddelt i henhold til lovens § 7, stk. 1, bortfalder, såfremt råstofindvindingen ikke er påbegyndt senest 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Råstofindvinding andre steder på ejendommen kræver ny tilladelse efter råstofloven. Udnyttelse af overjordsforekomster kræver ligeledes særskilt tilladelse efter råstofloven.

Såfremt en ejer eller en bruger ikke inden for en af amtsrådet fastsat frist opfylder vilkår for efterbehandling, kan tilsynsmyndigheden umiddelbart foretage det nødvendige på ejerens eller brugerens bekostning.

Amtsrådet fører tilsyn med indvindingen.

Såfremt det måtte vise sig nødvendigt af hensyn til opfyldelsen af råstoflovens § 1 og § 3, kan amtsrådet på et senere tidspunkt fastsætte yderligere vilkår eller foretage ændringer af allerede stillede vilkår.

Aftale om brugsret til et landbrugspligtigt areal til råstofindvinding kan ske uden tilladelse efter landbrugsloven, såfremt ejeren har forbeholdt sig den egentlige jordbrugsmæssige udnyttelse af arealet, jf. Landbrugsministeriets cirkulære nr. 38 af 8. marts 1990.

Der skal betales råstofafgift i henhold til Skatteministeriets lov-bekendtgørelse nr. 335 af 10. maj 1997 om afgift af affald og råstoffer.

I henhold til jordforureningslovens § 52, må der ikke tilføres jord udefra til råstofgrave.

Åbne postlister

De bør være opmærksom på, at Viborg Amt har en stor åbenhed om vores sagsbehandling. Derfor orienteres offentligheden og pressen om breve til og fra Amtet på en postliste på Amtets hjemmeside. Det betyder, at både Deres og Amtets breve og andet materiale vedrørende sagen kan blive kendt af offentligheden.

Klagevejledning m.v.

Amtets afgørelse efter råstofloven og naturbeskyttelsesloven kan påklages til Naturklagenævnet. Klageberettiget er adressaten for afgørelsen, en offentlig myndighed, enhver der i øvrigt har en væsentlig, individuel interesse i afgørelsen, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og organisationer, der har en væsentlig interesse i afgørelsen. Afgørelsen efter landbrugsloven kan påklages af sagens parter til Direktoratet for FødevareErhverv.

Klagefristen er 4 uger fra den dato, afgørelsen er meddelt. En eventuel klage skal sendes til Amtet, som sender klagen videre til klagemyndigheden sammen med sagens akter.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. pr. selvstændig klage til Naturklagenævnet. Nævnet vil efter modtagelsen af klagen sende Dem en opkrævning på gebyret. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk. Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage

Tilladelsen vil blive annonceret i Skive Folkeblad "Midt på ugen" den 3. november 2004, og eventuel klage skal være amtet i hænde senest den 1. december 2004.

De får besked, hvis der klages over afgørelsen.

Klage i henhold til råstofloven og naturbeskyttelsesloven har opsættende virkning, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet. Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra modtagelsen af dette brev.

Yderligere oplysninger kan fås hos undertegnede på telefon 87 27 14 45, email forsyning@vibamt.dk.

Med venlig hilsen

Lars Kristiansen

Bilag:

- Kort i 1:4.000 og 1:25.000
- Grave- og efterbehandlingsplan

Kopi af dette brev er sendt til:

- Skamol A/S, Østergade 58-60, 7900 Nykøbing M.
- Sundsøre Kommune, Skolevej 5, Breum, 7870 Roslev
- Jordbrugskommissionen, Skottenborg 26, 8800 Viborg
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
- Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV
- DN Lokalkomité, Att. Arne Andersen, Hovvej 4, Ramsing, 7860 Spøttrup
- Fur Museum, 7884 Fur
- Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
- Told og Skat, Att. Region Viborg, Vestervangsvej 4, 8800 Viborg

VIBORG AMT, MILJØ OG TEKNIK

783 Sundsøre Kommune Kommune
 Matr. nr. 30ø, 38ø, 38f, 177a, 178a, 171e, 135b,
 174, 30aa, 176a, 171a, 171b, 172a, 32k, 177b,
 Fur Præstegård, Fur

Mål: 1 : 25.000
 Dato: 24. maj 2004 2004
 Rett:
 J. nr. 8-70-3-783-20-03

Bilag

1

Deklarationsrids 1:4.000

Udfærdiget i anledning af tilladelse til molerindvinding på den del af ejendommene, der er vist med skravering

Viborg Amt, Miljø og Teknik, den 24. maj 2004.

Grave- og efterbehandlingsplan

i forbindelse med tilladelse til indvinding af råstoffer på Fur Midtø

Planen er udfærdiget som bilag til ansøgning - fra Skamol A/S - om tilladelse til indvinding af råstoffer på Fur Midtø på ejendommene matr.nr. 30ø m.fl., matr.nr.32k m.fl.. og matr.nr. 177b, alle Fur Præstegård, Fur.

Planmaterialet præsenteres her som en sammenstilling af materiale, der allerede er tilgængeligt, som en del af VVM.-redegørelsen "Fortsat indvinding af moler på Fur Midtø - Alternativ indvinding på Anshede".

Her vil kun blive redegjort for gravning og efterbehandling, medens der henvises til VVM.-redegørelsen, hvad angår den grundige beskrivelse af molerressourcerne på basis af GEUS-rapport 2002/93 "Strukturgeologisk undersøgelse af molerforekomsten i den centrale del af Bakkekronen på Fur", udfærdiget af geolog Stig A. Schack Pedersen.

Planen ledsages af følgende bilag:

Fig. 1 - Graveplanen set i sammenhæng med den geologiske kortlægning af molerforekomsten.

Fig. 2 - Det efterbehandlede landskab.

Fig.3 - Forekomsten set i sammenhæng med efterbehandlingsplanen.

Fig.4 - Fugleperspektiv af den efterbehandlede molergrav på Midtfur, set fra vest.

Fig.5 - Perspektiv af den efterbehandlede molergrav på Midtfur, set fra Rødstensvej mod øst.

GRAVEPLANEN (Fig. 1)

Indvindingen indledes i den vestlige del af molerfeltet, som fortsættelse af den aktuelle indvinding på matr.nr. 32m (ejet af Damolin A/S) og matr.nr. 32s.

Herefter indvindes forekomsten på matr.nr. 32k og fortsætter i østlig retning til vejen der møder markvejen i krydset Bette Jensesvej-Langstedvej-Blegagervej. Den fortsatte indvinding sker fra øst mod vest i molerfeltets østende og ender ligeledes ved ovenfor omtalte markvej

Oprydning og indvinding i de gamle grave nord for den undersøgte, regulære molerforekomst sker "når det passer" ind i hele grave- og efterbehandlingsforløbet.

Gravning og efterbehandling (fig. 2 og 3) er en nøje forbundet fortløbende proces, hvor overskudsjord - i takt med den fremkommer - hurtigst muligt og hensigtsmæssigt placeres i

overensstemmelse med efterbehandlingsplanen.

Med dette for øje vil området mellem Rødstensvej og molvervejen midt i graveområdet kunne graves og efterbehandles indenfor en periode på ca. 5 år med ca. de overjordsmængder, der fremkommer i dette område.

Graveområdet øst for molvervejen giver en lang, smal grav mellem det stejle skifertag langs Langstedvej og en helt lodret væg mod "kulissen" af askelag og glaciale aflejringer i nord.

I takt med indvindingen kan "kulissens" store overjordsmængder skubbes op mod skifervæggen og forenes til det terræn, som fremgår af efterbehandlingsplanen.

Oprydningen i de gamle grave i øst og nord bidrager med en svært forudsigelig - men begrænset mængde overjord. Overskud af overjord - i forhold til terrænuformningen, som den fremgår af efterbehandlingsplanen - kan anvendes til at give skråningerne fladere anlæg ("blødere terræn") end de anlæg på 1:2 - 1:3, som typisk er illustreret. Fladere anlæg bør i så fald prioriteres til fordel for skråninger i den nordlige del af molvergraven, som en blødere overgang til urørt terræn.

Gravning og efterbehandling ventes afsluttet efter en periode på ca. 15 år.

EFTERBEHANDLINGSPLANEN (Fig.2, 4 og 5)

Molerindvindingen er stort set færdigudnyttelse af de sidste urørte molerreserver nord for vejen, der forbinder Stendal Høje med Smedjehøjene, kombineret med en tiltrængt oprydning og udnyttelse af de gamle molergrave.

Der er således mulighed for i løbet af ca. 15 år, at realisere hovedideerne for efterbehandlingen af Midtfurs molergrave, som de fremstår i rapporten "Molerindvinding på Fur, 1983".

Efterbehandlingen gik dengang, som nu, ud på at fremhæve den enestående geologi og landskabelige skønhed, der kendetegner det centrale Fur.

Netop på strækningen Stendal Høje-Smedjehøje, toppen af Furs bakkekam, oplever man de flotteste udsigter over Fur og Limfjorden - fra Smedjehøjene kan man se fjorden hele horisonten rundt.

Dette er blevet muligt efter at man i de sidste 20 år har fældet meget miserabelt nåletræ, der både slørede udsigter og topografi. Der er dog stadig noget at gøre, hvad træfældning angår, hvis man ønsker at fremhæve de langstrakte, markante dalstrøg og slugter, der forløber fra nordgrænsen af molerfeltet i nordvestlig retning til kystskrænterne mod Limfjorden. Fra Smedjehøjene i øst udgår ét langt, terrænmæssigt uforstyrret dalstrøg i nordvestlig retning frem til kysten.

Ellers udgår slugter og dale fra de afgravede molerfelter, der vil fremstå som store åbne sletter, der i syd afgrænses af op til 30 m høje skråninger langs vejen mellem Stendal Høje og Smedjehøje.

For at fremhæve landskabets helt særegne topografi og geologi og mulighederne for at opleve dette, indskrænkes beplantning til spredte holme af danske løvtræarter som hvidtjørn, hunderose, skovæble og eg. Dog bevares (eller plantes) mindre bevoksninger af løvtræ på nogle få bakkekamme til

yderligere visuel forstærkning af slugterne nord for de afgravede "molerletter".

Af planen fremgår, at det afgravede sletteland skab er delt i tre landskabsrum med krat- og "skov

Beplantning, der næsten når sammen og danner en slags "skovporte" mellem de enkelte landskabsrum (langs vejen til "Rødstenen" i vest og langs vejen midt i planområdet).

Langs den efterbehandlede molergravs sydlige begrænsning er bevaret tre gravhøje, der i dag - som følge af overpløjning gennem tiderne - er mere eller mindre synlige i terrænet.

Det gælder sognebeskrivelsens høj Sb.12 beliggende ved Rødstensvej og syd for "Bispehøjen", højen Sb.68 umiddelbart nord for krydset Blegagervej/Langstedvej og endelig Sb.42 "Jens Møllers Høj", tæt på Smedjehøjene og usynlig i terrænet i dag. Fur Museum finder det ønskeligt at restaurere disse gravhøje, der da vil fremstå som markante udsigtspunkter i terrænet.

Landskabeligt set vil det være ønskeligt om afgræsning af det efterbehandlede landskab kan finde sted - i modsat fald vil man opleve tilgroning og kostbare, jævnlige trærydninger vil blive nødvendige.

2. november 2004

Molerindvinding på Fur Midtø - mellem Stendal Høje og Smedjehøje

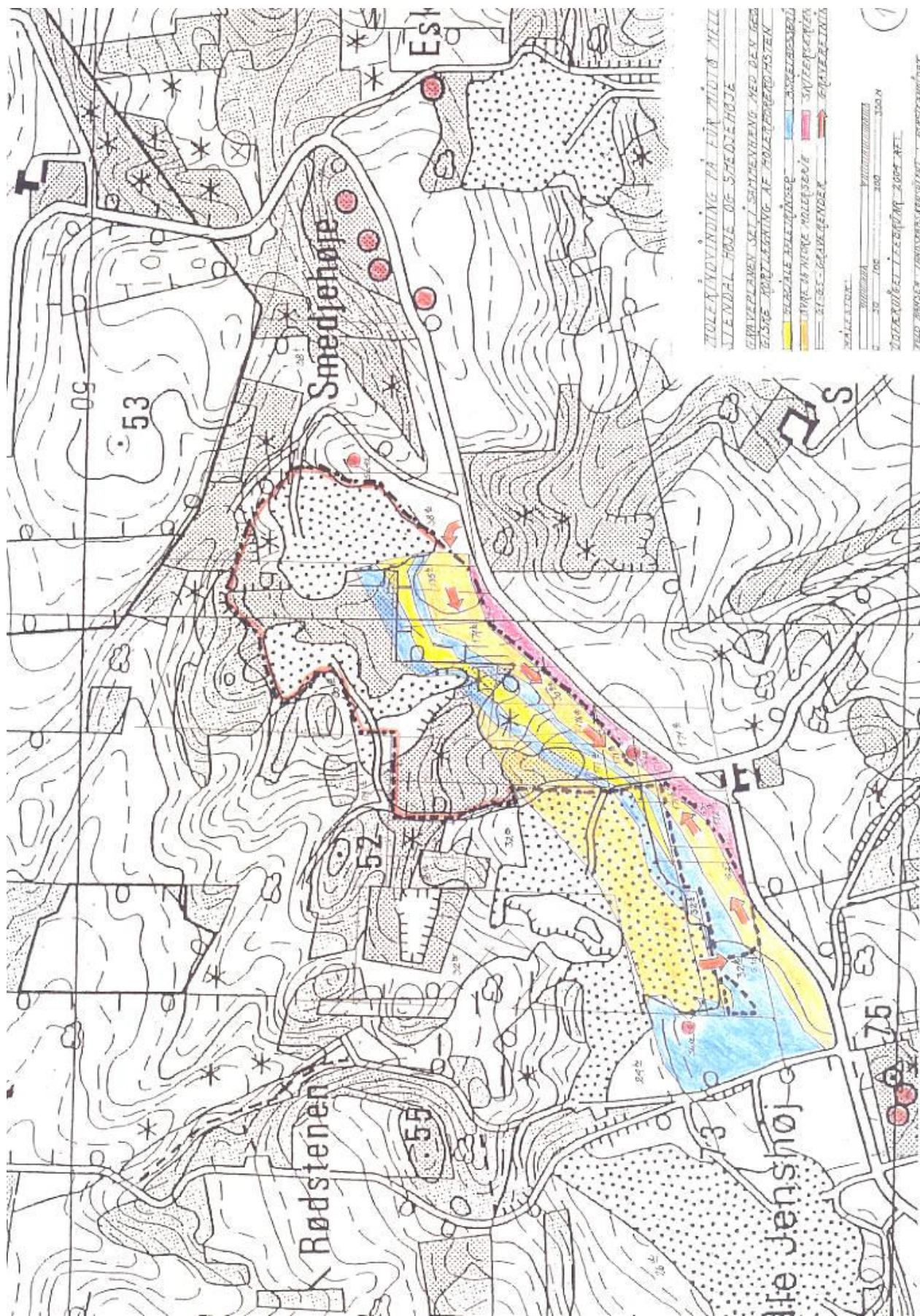
Placering af §3-erstatningsområde for et ca. 0,5 ha stort areal på matr.nr 30ø i indvindingsområdet med nyt hede/overdrevsareal på efterbehandlet område på ca. 1,1 ha på matr 24 h.

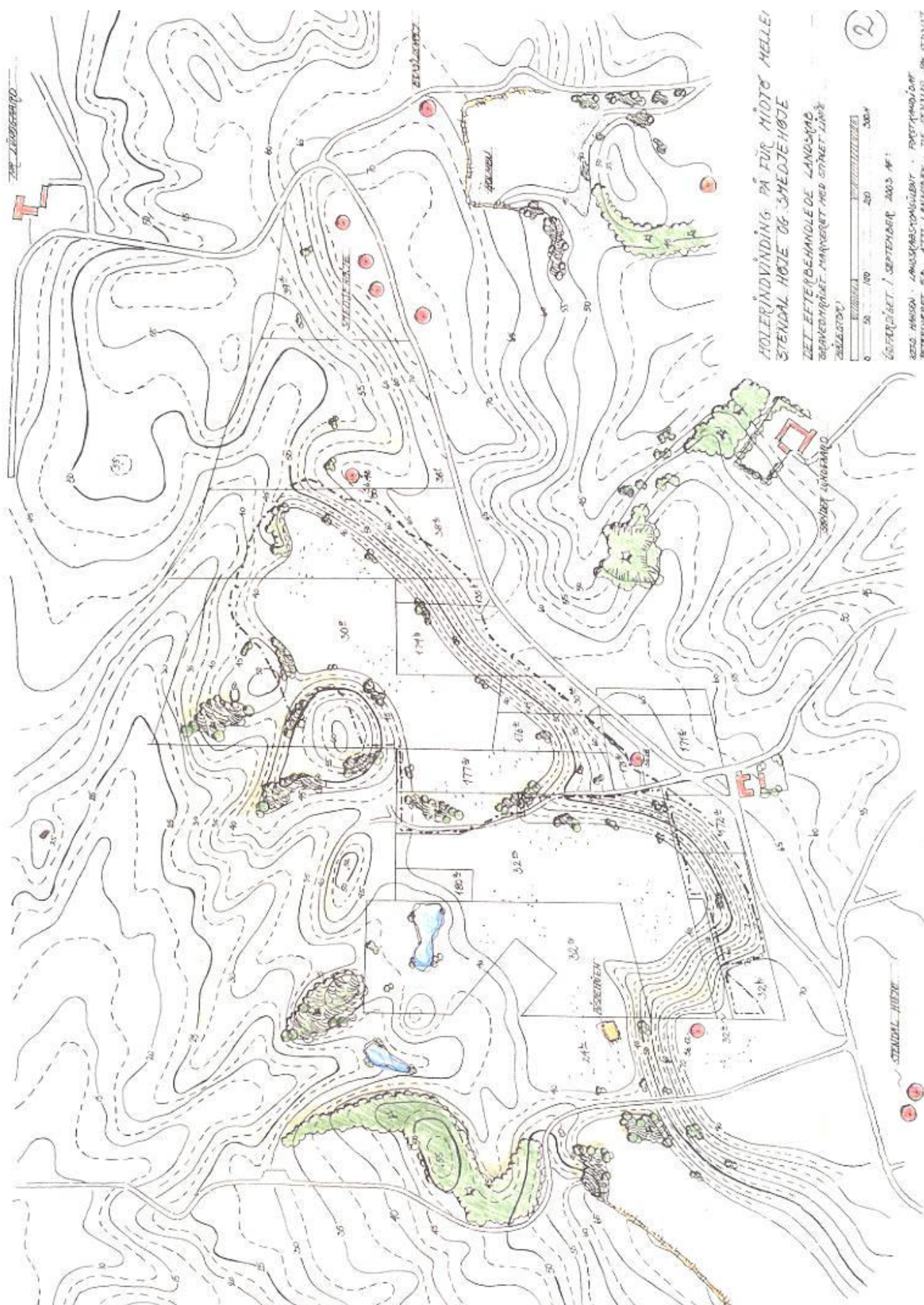
Placering af nuværende - og fremtidigt § 3-område er vist på vedlagte planskitse kombineret med indtegnning af det fremtidige § 3-område - arealerne er på ca.0.5 ha henholdsvis ca. 1,1 ha.

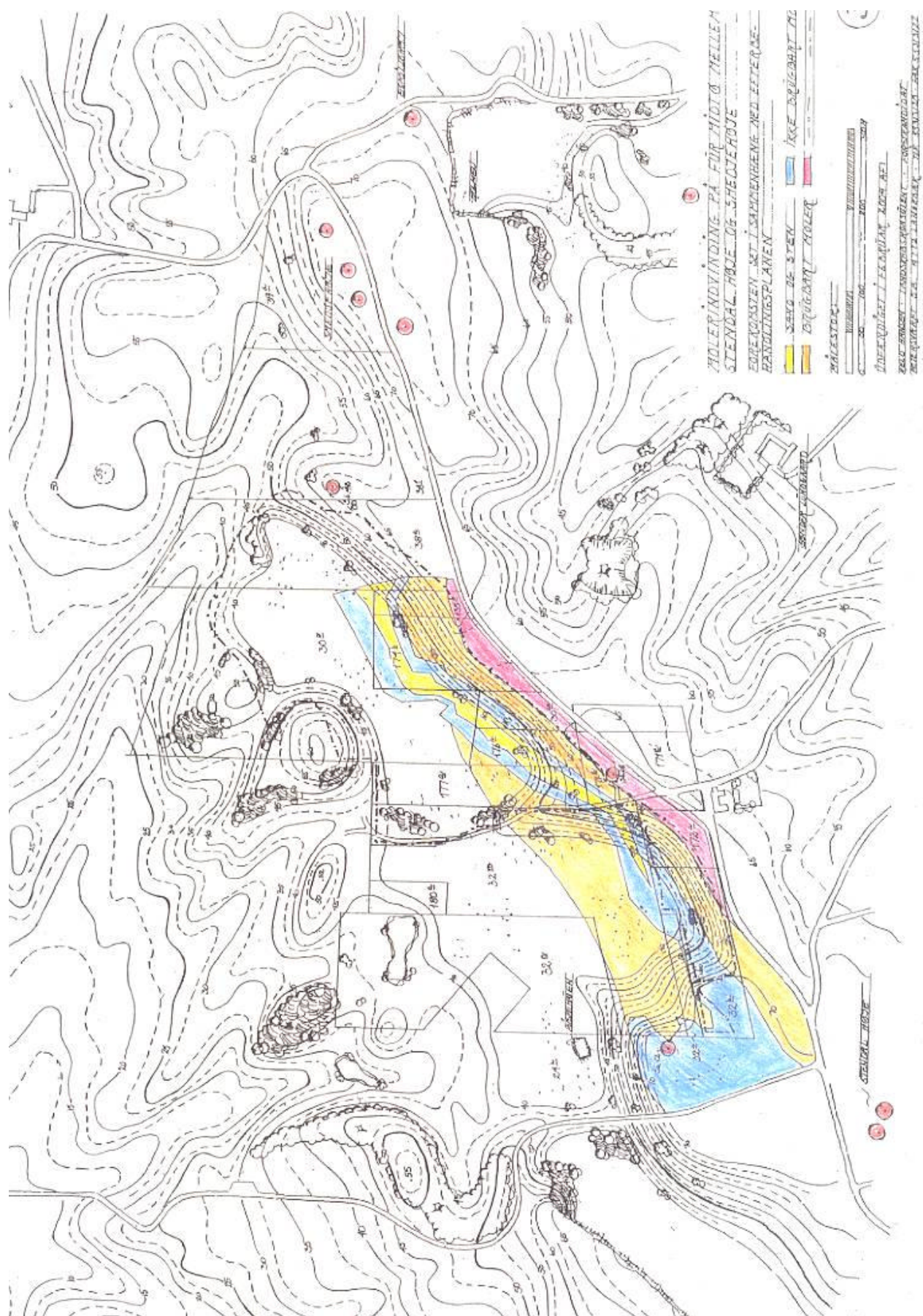
Udviklingen til hede/overdrevsområde sikres enten ved flere årlige slåninger af vegetationen og fjernelse af afslået materiale (udpining af jorden) - eller ved hegning af arealet og afgræsning med får.

På planskitzen er også indtegnet arealer med rødæl på begge sider af "Rødstensvej" - de gamle rødæl vest for vejen har skabt en kraftig vegetation af selvsået rødæl øst for vejen. Denne vegetation er uheldig med henblik på planerne om, at de omgivende, efterbehandlede områder skal udvikles til overdrevsarealer.

Derfor agter "Skamol" at rydde området for elletræer - både de gamle og de selvsåede.

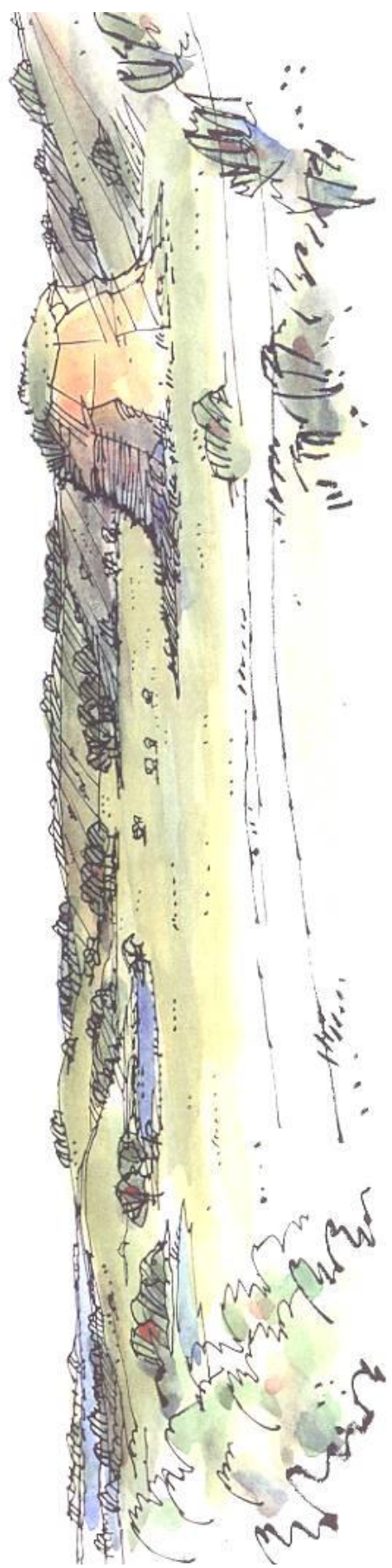

FUGLEPERSPENTIV AF DEN EFTER BEHÅNDEDE MOLEKOGAN PÅ MIDTFALD SET FRA VEST

PERSPEKTIV AF DEN EFTERBEHANDLEDE HOLERGAARD PÅ MIDTVEJ, SET FRA RØDSTENEN 1000 1007

